

in dit nummer o.a.:

2 Elro maakt werk van communicatie

2 Het ervaringscertificaat

3 X-treme met slangen

4 Maatcursus tillen voor Topdak

4 Moldavië kan op TECTUM rekenen

5 Willem Feenstra heeft draai gevonden

6 Oranjedak leert iedereen op dezelfde wijze detailleren

6 Nieuwe Arbocatalogus

10
JAAR

TECTUM

Journaal

Scholingsgraad meer dan verdubbeld

Onlangs werden de resultaten bekend van een onderzoek dat het EIB (Economisch Instituut voor de Bouwnijverheid) voor de branche uitvoerde naar talloze ontwikkelingen op de arbeidsmarkt in de afgelopen vijftien jaar.

Naast uiteenlopende gegevens over kansen en knelpunten op dit terrein, leverde het onderzoek ook een aantal aardige bevindingen op rond scholing en opleidingen. Zo is, in vergelijking met vijftien jaar geleden, het kwalificatieniveau in de sector aanzienlijk gestegen. Het aantal MBO'ers nam toe, zoals dat ook gold voor het aantal personen dat een vakdiploma behaalde (van 26% in 1992 naar 56% in 2009). Ruim vijf op de zes gediplomeerden blijft na het behalen van het diploma werken bij het bedrijf waar ze tijdens de opleiding in dienst waren. Middelgrote en grote bedrijven (vanaf elf man personeel) blijken in de afgelopen drie jaar behoorlijk gebruik te hebben gemaakt van de scholings-

mogelijkheden. Hier staat in negatieve zin tegenover dat eenderde van de kleine bedrijven (tot elf werknemers) helemaal niet schoolde. In de afgelopen drie jaar volgde 67% van de werknemers één of meerdere cursussen. Ook dat percentage ligt beduidend hoger dan de 48% van 1992.

Vanwege het feit dat veel cursussen in 1992 nog niet bestonden, stellen de onderzoekers een verschuiving vast in het type cursus dat wordt gevolgd. Dat geldt zowel voor vaktechnische cursussen zoals koud kleven, zelfklevende materialen en kunststof dakbedekkingsmaterialen als voor arbogerelateerde cursussen.

Ambacht

In vergelijking met 1992 rept de rapportage kort en bondig over de toegenomen vaardigheden van het eigen personeel anno 2009. Men is lovend over de opgedane theoretische kennis en over de *knowhow* rond (persoonlijke) veiligheid en gezondheid.

In het algemeen vinden werkgevers de huidige scholingsmogelijkheden goed op hun behoeften aansluiten. Critici wijzen hier evenwel op knelpunten die te maken hebben met de geografische ligging van de opleidingslocaties, de kosten diversiteit/inhoud van de scholingsmogelijkheden. De helft van de bedrijven verwacht dat het multifunctioneel gebruik van

het dak zal toenemen (groen-/energiedaken). Dit geldt ook voor het meerjarige onderhoudscontract. De onderzoekers adviseren derhalve hiervoor doeltreffende lesstof of aparte cursussen te ontwikkelen. Tot slot werden ook nog vragen gesteld naar de aantrekkelijke kanten van het werken in de dakbedekkingsbranche. Naast het leuke werk en het werken in de buitenlucht, volgde op de derde plaats het antwoord dat men er een echt vak kan leren...

Arbeidsbestand

Het EIB heeft ook aandacht besteed aan het arbeidsbestand in de dakbedekkingsbranche.

Vervolg op pagina 2

COLUMN

Gewoon vragen

De Pasen is alweer een tijdje geleden, maar u moet weten, ik ben niet zo van de paaseieren. Mooi, denkt u wellicht, maar wat heb ik daaraan?

Dat zal ik u uitleggen. Ik kan wel niet van de paaseieren zijn, maar mijn dochter van 7 wel, zo heb ik gemerkt. Op eerste paasdag wist zij mij te vertellen, dat ze toch wel een beetje teleurgesteld was dat de paashaas geen eieren in de tuin had verstopt. Emma was er namelijk helemaal van overtuigd, dat dat wel zou gebeuren. Na wat voorzichtig uithoren door mij, kwam ik achter dit grote geheim. Op school was namelijk verteld door de juf dat de paashaas altijd eieren verstopt in de tuin op eerste paasdag.

Niet bij ons dus. Ik heb me een partij schuldig gevoeld, dat wilt u echt niet weten. Een teleurgesteld meisje van 7 en geen paaseitjes in huis. Moet u eens proberen paaseitjes te krijgen op eerste paasdag. Gaat niet lukken! Winkels dicht, benzinepompen doen daar niet aan, tel uit je winst. Gelukkig hadden de burens nog wat eitjes in huis, die ik voor het goede doel graag van ze mocht hebben. En gelukkig is er ook nog een tweede paasdag. 's Ochtends vroeg, heel vroeg want Emma is altijd heel vroeg wakker, de paaseitjes in de tuin verstopt. Net op tijd overigens want Em was weer heel vroeg wakker. Blijkt ze door de gordijnen heen gekeken te hebben in de tuin en op afstand al een eitje te hebben gespot. Haar vraag aan de paashaas was beantwoord, zo bleek. Ze had het 's avonds heel lief gevraagd voordat ze naar bed ging en kijk eens, het was gelukt. Van die vraag was ik weer niet op de hoogte...

Zo zijn er wel meer vragen, waarvan ik geen weet heb. Helaas. En dan denk ik, wist ik ze maar. Aan een niet gestelde vraag kan ik niets doen. Aan een gestelde vraag kan ik ook niet altijd wat doen, maar ik kan wel een poging wagen. Daag elkaar uit, stel de vragen. Nee, heb je, ja kun je krijgen. En als het 'ja' wordt, heb je er een fijn gevoel bij.

Het wordt pas onmogelijk als je het hebt geprobeerd. Dat geldt ook voor ons. Wij zeggen niet graag 'nee'. Alleen als het niet anders kan, laat dat duidelijk zijn. Waren we allemaal maar zoals Emma: gewoon vragen, al is het aan de paashaas. Je weet nooit wat er van komt!

Karel-Jan Batenburg
directeur TECTUM

In Memoriam Perry van Rooij

Geheel onverwacht is op 11 februari 2010 TECTUM-docent **Perry van Rooij** overleden. Van Rooij was sinds 1 september 2009 in dienst van TECTUM in de combifunctie van LLB-docent (Leren, Loopbaan en Burger-schap) en VAO-dakmedewerker.

In deze hoedanigheid kreeg hij enerzijds leerling-dakdekkers uit de beroepsbegeleidende leerweg voor het verwerven van burgerschapscompetenties. Anderzijds werkte hij mee aan een optimale afstemming tussen de leermeester/begeleidend vakman in de praktijk en de opleiding van de dak-

dekker. TECTUM herinnert zich Perry van Rooij als een vakkundige en toegewijde collega. Van Rooij streefde naar een type dakdekker dat, naast een uitstekende beheersing van de vaktechniek, ook voldoende oog zou hebben voor zijn (sociale) omgeving. "Daardoor komen er uiteindelijk nog betere dakdekkers op de Nederlandse daken te werken," zo zei hij onlangs. Deze eigenzinnigheid zal worden gemist.

TECTUM wenst al zijn dierbaren de kracht toe om het zware verlies van Perry's overlijden te dragen. Perry van Rooij werd 43 jaar. ■

Niveau 3 en de gietmethode

Een opmerkelijk tafereel op de parkeerplaats van het opleidingscentrum. De bitumenketel, oftewel 'de kachel' voor insiders, pruttelt er lustig op los. Terug in de tijd?

Nee, het bekwamen in de gietmethode is één van de lesonderdelen voor niveau 3 uit de Beroepsopleiding Allround Dakdekker. Docent John Verkaik legt uit dat deze verwerkingsmethode volgens een strak proces verloopt. "Eerst moeten ze de vlakverdeling van het dakoppervlak uitzetten om met zo min mogelijk materiaalverlies aan de slag te kunnen. Na het uitrollen, stellen en op maat snijden van de banen en baanstukken, moeten ze het oppervlak naast de baan met borstel en water vochtig

maken. Het gieten van de baanstukken moet vervolgens vol en zat plaatsvinden. Na de afkoeling snijden de leerling-dakdekkers de uitgestroomde bitumen weg en doen die vervolgens weer terug in de kachel. Ouderwets? Nee hoor, het gieten is bijvoorbeeld een prima manier om aan NEN 6050 te voldoen." Binnen op de dakmallen is het evenwel een gesteun en gepuf van jewelste. In het algemeen vinden de leerling-dakdekkers het gieten een minder prettige variant van het dakdekken. ■

Over het ESF

Heel veel cursussen en opleidingen van TECTUM komen mede tot stand via een bijdrage van het ESF. Het ESF (Europees

Sociaal Fonds) bestaat al veertig jaar en is daarmee het oudste structuurfonds in Europa.

Het fonds helpt mee om EU-doelstellingen op het terrein van werkgelegenheid in concrete acties om te zetten. Meer werk en meer mogelijk maken voor iedereen zijn bijvoorbeeld belangrijke speerpunten voor de EU. Het ESF betaalt mee aan het scheppen van nieuwe en betere banen en aan het ontwikkelen van vaardigheden van de beroepsbevolking. Gemeenten en CWI's (arbeidsbureaus), maar ook O&O-fondsen van bedrijven of instanties (SF BIKUDAK) kunnen het ESF om een subsidie vragen voor activiteiten die mensen aan een baan moeten helpen of er toe bijdragen dat ze deze baan behouden (scholing en opleidingen). Met ESF-steuken kan de bedrijfstak opleidingen aanbieden waardoor werknemers zich gemakkelijker zullen aanpassen aan de veranderingen op de arbeidsmarkt. Daarmee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het behoud en verbetering van de werkgelegenheid in de platte dakenbranche. ■

Over het ervaringscertificaat

Voor de allereerste keer worden er de komende periode 33 ervaringscertificaten uitgereikt.

TECTUM heeft hiervoor nauw samengewerkt met het Expertisecentrum EVC van het ROC Midden Nederland (ROC MN) in Amersfoort. Een ervaringscertificaat heeft met EVC-trajecten te maken. Het is een soort getuigschrift waarmee kennis en vaardigheden worden aangetoond. Het maakt competenties zichtbaar en erkent deze. Met een ervaringscertificaat komt men derhalve sterker op de arbeidsmarkt te staan. Leren doet men niet alleen in de schoolbanken, maar natuurlijk ook in het hele verdere leven, in het werk en daarbuiten. Al die vergaarde kennis, ligt waarschijnlijk niet vast, is niet gemeten, hetgeen knap lastig kan zijn bij sollicitaties of verdere scholing. Vandaar dat Postbus 51 op dit moment campagne voert onder het motto: 'Je ervaringscertificaat. Je groeit harder dan je denkt'. De overheid doet dit omdat er een hoop mensen zijn die een ervaringscertificaat goed zouden kunnen gebruiken. Het betreft mensen zonder diploma of met een laag niveau, maar die wel veel werkervaring hebben. Met een ervaringscertificaat valt hun vakkennis en -kunde aantoonbaar te maken. Want dit betekent dat via een nauwgezette procedure hun persoonlijke competenties geïnventariseerd zijn en, zoals in

ons geval, gespiegeld zijn aan de opleidingsstandaard in de platte dakenbranche. **Marijke van Rijswijk** is de spin in het web van het Expertisecentrum EVC. Zij vertelt dat TECTUM en ROC MN in een korte periode een uiterst flitsende samenwerking tot stand gebracht hebben met een mooie effectieve procedure. "TECTUM had in samenwerking met Fundeon natuurlijk al eerdere ervaring opgedaan met EVC-trajecten. Dat viel goed te merken. Het ervaringscertificaat beschouw ik als de meetlat van een opleiding. In het geval van de 33 ervaringscertificaten in de dakbedekkingsbranche had dat betrekking op de Basisberoepsopleiding Dakdekker (niveau 2) plus de Beroepsopleiding Allround Dakdekker (niveau 3). Een ervaringscertificaat stelt het nodige voor. Niet alleen voor jezelf, maar ook voor een werkgever. Deze weet bijvoorbeeld hoe ver iemand is, terwijl een school zoals TECTUM vrijstellingen voor bepaalde vakken kan verlenen indien men besluit om voor de formele vakkwalificatie op te gaan." Overigens blijkt het in de praktijk van EVC wel eens te zijn voorgekomen dat mensen een compleet diploma ontvingen omdat ze alles al op voldoende niveau konden en kenden. ■

Vervolg pagina 1

Daaruit blijkt een behoorlijke vergrijzing. Die veroudering blijkt ook uit de ontwikkeling van het aandeel jongeren. Vanaf 1991 gaat het aandeel van jongeren tot 20 jaar op en neer.

De laatste jaren is er weer sprake van een groei. Wordt de vergrijzing aan de verhoging van de scholingsgraad gepaard, dan kan geconcludeerd worden dat onze sector in staat

is om medewerkers met een vakdiploma lang aan zich te binden. Dat wordt ook weerspiegeld in de cijfers. Bijna 80 procent van de diplomeerden is tevreden tot zeer tevreden over de huidige arbeidssituatie. Omgekeerd geldt dat 30 tot 35 procent van de nieuwe instromers de branche al weer binnen één jaar verlaten heeft. Zonder vakdiploma. Dit betekent dat beleid, gericht op personeelsbehoud,

vooral effectief is wanneer het wordt gericht op werknemers die nog maar kort in de branche werkzaam zijn. Dan immers valt de grote winst te behalen. Voorts tonen de bestandsanalyses aan dat werknemers die via TECTUM een diploma hebben behaald de grootste kans hebben om in de branche werkzaam te blijven... ■

De cyclus van C1

Mogelijk is de cursus 'Gezond en Veilig Werken op het Dak' de bekendste arbo-en veiligheidskursus van TECTUM. De cursus is een CAO-verplichting en derhalve een must voor alle dakdekkers die onder de CAO BIKUDAK vallen voor zover zij niet langer dan drie jaar geleden op primair niveau zijn gekwalificeerd.

Voor leerling-dakdekkers die deelnemen aan de Basisberoepsopleiding Dakdekker, Bitumineus en Kunststof Dakdekkers is deze cursus eveneens verplichte kost. Zij volgen deze korte cursus als een vast onderdeel van de lesstof. Niet slagen voor de C1-cursus, betekent geen vakdiploma. Eens per drie jaar dient men zich, vanwege de herhalingsstermijn, opnieuw voor deze cursus in te schrijven. Die termijn is niet voor niets gekozen. Door toedoen van allerlei ontwikkelingen blijft de inhoud van deze cursus namelijk volop in beweging. Hierbij kan gedacht worden aan de zich steeds veranderende wet- of regelgeving, maar ook aan de introductie van innovatieve producten en/of materialen die het werken op hoogte nog veiliger maken. Terugkijkend op de afgelopen jaren kan worden vastgesteld dat er op het terrein van arbo en veiligheid een ware cyclus is ontstaan waarvan de weerslag steeds is terug te vinden in de inhoud van de C1-cursus. Ofschoon het uitgangspunt altijd geweest is dat cursisten veilig en gezond moesten leren werken op het platte dak, werd het accent hiervoor in

de eerste jaren vooral op permanente veiligheid gelegd. Daarna volgde het meer centraal stellen van de individuele veiligheid, met in de laatste jaren toenemende aandacht voor fysieke omstandigheden. Sinds vorig jaar spitst deze cursus zich meer toe op bewustwording en arbozorg. Vanzelfsprekend komen er in vergelijking met de eerste C1-cursus nu ook lesonderdelen aan bod waarvan in het begin geen sprake was. Andersom geldt dit ook. In het begin zijn er lesonderdelen gedoopt die nu vervallen of behoorlijk afgevlakt zijn. Los van de CAO-verplichting, maakt dit deze cursus uitermate geschikt om kennis over arbo en veiligheid te updaten. Degene die echter verwacht dat de C1-cursus van nu, bij wijze van spreken, nog diepgaand ingaat op het plaatsen van permanente valbeveiliging moet worden teleurgesteld. Dat station is inmiddels gepasseerd. Overigens heeft nog niet eens de helft van alle bedrijven de C1-cursus gevolgd. Daarmee voldoet dus de helft niet aan de CAO-verplichting. De inhoud van de C1-cursus wordt overigens samen met sociale partners vastgesteld. ■

Opmerkelijk (I)

Onlangs werd met veel tamtam het opzetten van veertig zogeheten Centra voor Innovatief Vakmanschap aangekondigd. MBO-instellingen en het bedrijfsleven slaan hiervoor de handen ineen. Deze centra moeten geslaagden afleveren waar alle regio's van Nederland, nu en in de toekomst, grote behoefte aan hebben.

Dit staat in het advies over het Sectorinvesteringsplan MBO 2011 – 2016 dat de commissie Loek Hermans heeft opgesteld. In het plan valt verder te lezen dat zo'n innovatief centrum zich als onderdeel van een MBO-instelling moet onderscheiden, niveau moet uitstralen en herkenbaar een betere kwalificatie moet bieden. De leeromgeving moet de deelnemers stimuleren om zich te richten op kwaliteit en inhoud. Door vernieuwende samenwerkingsverbanden tussen het MBO, bedrijfsleven en de regionale overheid kan worden ingezet op een onderwijsprogramma van vakspecialisme. De leerlingen aan deze centra worden kennis en vaardigheden bijgebracht waar het bedrijfsleven grote behoefte aan heeft. Eind maart 2010 is e.e.a. gepresenteerd als betrof het hier het ei van Columbus. ■

WIE: COLLIN VAN DIJK

LEEFTIJD: 21

WOONT IN: STEENWIJK

VRIENDIN: JOSETTE

VOLGT: BASISBEROEPSOPLEIDING
BIJ TECTUM

WERKT BIJ: OLSTER DAKBEDEKKINGEN

X-TREME: WURGLANGEN

Via zijn neef is hij ermee in aanraking gekomen: wurgslangen. Dit familielid heeft er drie. De natuur fascineert hem en reptielen in het bijzonder. Dat was als kind al zo. Als het maar kroop of bloeide. Toen een maat van hem gekko's aanschafte, besloot ook hij niet langer te wachten. Hij kocht een wurgslang. Een kleine melkslang. Prachtig diertje, mooi getekend, oranje met zwart/gele streep. Was die gele streep nou wit geweest, dan zou het om een bijzonder giftig exemplaar zijn gegaan: de koraalslang. Ze worden niet groter dan een meter en zijn volkomen ongevaarlijk voor mensen. Zijn buurvrouw vond het desondanks maar niks. Die zet geen voet meer over drempel sinds ze van het bestaan van die wurgslangen afweet. De melkslang heeft een bijzondere verzorging nodig. Ze drinken veel en eten één keer per week een dood voedermuisje. In de winterperiode is dat wat onregelmatiger. Die voedermuisen koopt hij in de dierenwinkel. Na die eerste melkslang volgde er nog eentje. Inmiddels heeft hij een koppeltje. Wat hij ook in huis heeft zijn drie koningspythons, veel grotere wurgslangen. Die eten eens per week een levende rat. Ja, die ratten koopt hij eveneens in de dierenwinkel. Zelig? Kom op man. Het mooie van wurgslangen vindt hij hun kleurschakering. Daarbij zijn het gewoon indrukwekkende schepsels met een bijzonder zachte huid. Als hij de tijd heeft, kan hij zo uren voor het terrarium zitten kijken. Het ontspant. Die bakken maakt hij trouwens eens per week schoon. Er is er nog nooit een wurgslang ontsnapt. Of die slangen hem als verzorger herkennen? Nou, dat gelooft hij niet. Ofschoon ze bijzonder nieuwsgierig zijn, blijven het roofdieren. Hij is zelf een keertje gebeten door die grote python. Ongelofelijk wat een kracht die kaken kunnen ontwikkelen. Dan denk je: vanuit zo'n klein koppie? Nou, daar vergis je je in, tot op het bot. Ofschoon zij zelf niets met slangen heeft, vindt vriendin Josette zijn hobby ook leuk. Zijn volgende project wordt evenwel de gifslang: cobra's. Daarvan is ze een stuk minder gecharmeerd... ■

VOLG EENS EEN MAATWERKCURSUS:

ELRO DAKBEDEKKING VOLGT COMMUNICATIETRAINING

Het grootste gedeelte van het personeel van Elro Dakbedekking heeft in de winterperiode deelgenomen aan een communicatietraining.

Het ging hier niet alleen om eens na te gaan hoe er onderling gecommuniceerd werd, maar ook hoe dat proces richting externe partijen verliep en mogelijk verbeterd kon worden.

TTECTUM liet zich daarbij terzijde staan door Prima Vista, een bureau dat helpt om elkaar beter te begrijpen. Af en toe ging het er ludiek aan toe in Nieuwegein. Allereerst werd er geluisterd en gekeken naar een filmpje dat de aparte en herkenbare communicatiestijl van Louis van Gaal voor het voetlicht bracht. Sympathiek of niet, zijn boodschap kwam in elk geval over. Vervolgens ging Elro in drie groepen uiteen om zich in de leslokalen op de hoogte te laten stellen van uiteenlopende communicatieprocessen die bij klantgerichtheid een rol kunnen spelen. Zou jij je eigen klant willen zijn, was één van de vragen die men voorgelegd kreeg. Spelenderwijs en gaandeweg werd het personeel zich bewust van de vaste patronen in zowel de onderlinge als de externe communicatie en droeg men, indien wenselijk, oplossingen aan om die te verbeteren. Vaak gebeurde dat met humor, soms ook confronterend, waarbij bovenal een beroep werd gedaan op het

improvisatietalent van iedereen.

Het moet gezegd, tijdens de afsluiting van deze communicatietraining presenteerde het Elro-personeel zich als een ware improvisatiekunstenaar die zijn creatiefste kant liet zien. In korte acts brachten ze naar voren hoe de communicatie met de Arbeidsinspectie kon verlopen nadat een dakdekker van het dak gevallen was ('laat maar liggen die man'). Ook het onderhoud tussen dakdekkers en de lastige klant werd kleurrijk uitgebeeld ('hoezo gezeik?'), terwijl één groep tot slot een limmerick van Farce Majeur ten gehore bracht waarvan het refrein al gauw door iedereen werd meegebruld ('een dak met lekkage').

Elro-directeur Arthur Leenders is te spreken over de vorm en inhoud van deze training. "Elro communiceert natuurlijk niet slecht. Dat geldt zowel intern, als in uitvoerende zin richting klanten. De dakdekkers boven op het dak vormen het visitekaartje van het bedrijf. Zij verkopen min of meer de volgende opdracht. Ik wil dat een opdrachtgever niet alleen voor ons

kiest vanwege de goede kwaliteit en prijs, maar bijvoorbeeld ook vanwege onze klantgerichtheid. Zoals Van Gaal stelde, is het wat dat betreft beter om te investeren in je eigen mensen, dan hiervoor mensen van buitenaf te betrekken die bij wijze van spreken nog een jaar nodig hebben om de cultuur van het bedrijf te snappen. Voor mij is het van belang dat het personeel zich correct tot zijn omgeving verhoudt. Daaraan moest deze communicatietraining in hoofdzaak bijdragen. Naar mijn idee is het een geslaagde dag geworden. De bewustwording van de relatie tot de klant is aangescherpt of vergroot en iedereen heeft een beter zicht gekregen op de processen die daarbij een rol spelen. De gekozen invalshoeken om dit te bereiken vond ik leuk en creatief." ■

VOLG EENS EEN CURSUS: VEILIG RUGGEBRUIK

De dakdekkers van Topdak Dakbedekkingen uit Wervershoof hebben geleerd hoe ze hun rug correct moeten belasten. Om dit goed onder de knie te krijgen ging het personeel twee keer één dag op cursus in Heerhugowaard.

Daar ging docent **Eelco Schuurman** in de theorie in op het ontstaan van rugklachten als gevolg van een verkeerde lichaamshouding tijdens het bukken en tillen. En passant betrok hij daarbij meer aspecten dan alleen het veilig ruggebruik. Zo ging hij in op de levensstijl van dakdekkers en hij onderwierp de inrichting van de bussen aan een kritische blik. Vanzelfsprekend bood het praktijkgedeelte volop de gelegenheid om te oefenen op een correcte belasting van bepaalde spieren tijdens het bukken en tillen. Dat was niet altijd eenvoudig. Soms bleek een slechtere werkhouding er als vanzelf te zijn ingeslopen. Schuurman legde het uit, deed het voor en begeleidde iedereen individueel. "Til of buk niet als het niet nodig is, gebruik hulpmiddelen, wissel je houding af, stel gereedschap en hulpmiddelen goed af, loop zo veel mogelijk met de werkrichting mee, zijn er obstakels op het dak maak dan je staplengte zo gering mogelijk, maak met de rug maximaal één beweging tegelijk, wissel regelmatig van schouder als je rollen optilt en verplaatst en stel PBM's niet te strak af, want dat werkt niet lekker." Hij geeft toe dat het voor iedereen wennen is om op de lichaamshouding te letten. "Dakdekkers zijn dat niet gewend. In eerste instantie moeten ze nadenken

hoe dit verantwoord kan, gaandeweg zal het een automatisme worden." Tijdens het praktijkonderwijs wordt zo veel als mogelijk de normale werksituatie op het dak nagebootst. Dus wordt er gesjouwd, gebrand en samengewerkt.

Schuurman let op hun houding, op het gebruik van handschoenen, veiligheidsschoenen en werkkleding met kniebeschermers. Hij observeert hoe ze onderling communiceren en houdt in de gaten hoe ze de ladder op- en afklimmen, de dakrol op hun nek nemen, tegels sjouwen, op schuinere daken werken en met de lange en korte brander aan de slag zijn. Het aardige is dat alle dakdekkers tijdens de praktijk worden gefilmd en gefotografeerd. Later in het leslokaal ziet iedereen terug wat dit qua werkmethode en houding aan het licht gebracht heeft. Uiteraard met de bedoeling om daarvan iets te leren dan wel af te leren. Volgens Schuurman zou het geen kwaad kunnen om af en toe in de dagelijkse praktijk van hun werkgever op het dak te verschijnen en te toetsen hoe het met de lichaamshouding van de dakdekkers is gesteld. "Daarmee houd je de in deze cursus opgedane technieken levend." ■

Fysieke belasting hoog

In weerwil van allerlei getroffen maatregelen in de afgelopen jaren, blijkt uit de EIB-rapportage dat dakdekken nog steeds een zwaar beroep is (zie ook pagina 1).

Veertig procent van de werknemers ervaart de fysieke belasting als een probleem (met name de rug, schouders, armen en knieën worden zwaar belast). Deze beoordeling slaat ook neer in de beoordeling van de kwaliteit van de arbeidsomstandigheden. Van alle werknemers beoordeelt 8 procent deze als slecht of zeer te wensen overlatend. Daarbij moet worden aangetekend dat werknemers zelf eveneens geen goed

beeld over de eigen gezondheid hebben. Iets meer dan 88 procent heeft namelijk geen medische keuring gehad in de periode 2008 – 2009. Tien procent van de werknemers vindt de arbeidsomstandigheden van dien aard dat men overweegt om vrijwillig uit de branche te vertrekken. Vier procent doet dit daadwerkelijk, terwijl 9 procent de branche verlaat vanwege arbeidsongeschiktheid. Mede omdat de branche in rap tempo aan het vergrijzen

is, pleiten de onderzoekers voor het voeren van een leeftijdbewust personeelsbeleid en het periodiek ondergaan van een medische keuring. De leeftijd van de werknemers stijgt met gemiddeld een half jaar per jaar. Op dit moment bedraagt de gemiddelde leeftijd van de gehele arbeidscapaciteit (uitvoerend- en utapersoneel samen) ruim 39 jaar (in 1991 ruim 30,5 jaar). ■

Wist u dat...

Taalverwarring het afgelopen jaar voor talrijke gevaarlijke situaties heeft gezorgd? Ondermeer op het spoor. Oost-Europese baanwerkers blijken niet met de treindienstleiders te kunnen communiceren. Tevens spreken de Nederlandse vakbonden uit dat er onnodig veel ongelukken in de bouw plaatsvinden doordat de hier werkende Polen de taal onmachtig zijn. CNV en FNV willen dan ook dat zij verplicht Nederlands of Engels zullen leren.

Moldavië in de planning

Ongeveer drie weken geleden bracht een delegatie van TECTUM een bezoek aan de Moldavische hoofdstad Chisinau. Dit gebeurde ter voorbereiding op het dakproject dat de winnaars van de TECTUM-Award er eind mei/begin juni zullen gaan uitvoeren.

Zoals ieder jaar was de ontvangst warm en hartelijk. Het te bedekken dak verkeerde, zoals altijd, in een vreselijke staat. Nederlands vakmanschap is dringend gewenst derhalve. De totale oppervlakte van het dak bedraagt 450 m². Dit betekent dat er behoorlijk aangepoot moet worden om deze klus te gaan klaren. Traditiegetrouw heeft TECTUM voor het slopen en strippen van het oude dakpakket contact opgenomen met de technische school ter plaatse. Zoals altijd heeft men de steun van vijftien leerlingen toegezegd. Voorts hebben de autoriteiten TECTUM geïnformeerd om de schoolgebouwen niet alleen van buiten, maar langzamerhand ook van binnen te willen opknappen. TECTUM bekijkt de komende periode of ze daaraan op enigerlei wijze een steentje kan bijdragen. Zoals altijd zal docent **John Verkaik** een week eerder naar Moldavië afreizen om, zoals dat heet, kwartier te maken en de slooppactiteiten te begeleiden. ■

Het te repareren dak van het lyceum in Chisinau.

DE DRAAI GEVONDEN: WILLEM FEENSTRA

In 1998 trad Willem Feenstra (33) in dienst van zijn ouders;

Feenstra Dakbedekking, destijds nog gevestigd in Boksum.

Willem vertelt dat hij in die periode voor een aannemer werkte als timmerman. Daarvoor had hij een opleiding gevolgd.

De overstap naar Feenstra Dakbedekking lag in de planning. "Mijn vader deed dak- en zinkwerk en daarvoor kwamen de vaardigheden voor het timmeren aardig van pas. Voor het dakdekken en zinkwerk volgde ik diverse cursussen en opleidingen, destijds nog verzorgd door SBD. Regionale opleidingslocaties, zoals nu met TECTUM, die bestonden niet. Dus ik moest telkens heen-en-weer van Friesland naar Nieuwegein om m'n opleiding af teronden. Na primair volgde de voortgezette opleiding en daarna de OKD-Kader en OKD-Top. Die laatste periode zal ik niet snel vergeten. In januari 2001 kreeg mijn vader een hartinfarct en mocht de eerste maanden niet meer werken. Er kwam derhalve steeds meer verantwoordelijkheid op mijn schouders terecht. Hierdoor stagneerde mijn opleiding aan de OKD-Top. Van de vijf examens moest ik er drie laten schieten. Later heb ik dat ingehaald, waardoor ik alsnog voor de OKD-Ondernemer ben geslaagd. Een voordeel van die tijd was, dat mijn vader en ik intensief contact hadden over van alles en nog wat dat op het bedrijf betrekking had. Ik heb toen veel van hem geleerd. Aan het einde van dat jaar, op oudjaarsavond, waren mijn

vrouw en ik uitgenodigd om de jaarwis-seling bij mijn ouders door te brengen. We waren wat verlaat en pas rond negen uur in Boksum aanwezig. Een half uur later bezweek mijn vader plotseling, ditmaal aan een fataal infarct. Dat was voor ons allemaal een grote schrik. Wat betreft het bedrijf moesten er grote beslissingen worden genomen. Gaan we door, en zo ja, wat moet er gebeuren om het voor mij goed behapbaar te maken? Vanaf dat moment realiseerde ik mij dat ik de leiding kreeg en die heb ik tot op de dag van vandaag nog steeds."

Geslaagd

Terugkijkend denkt Willem Feenstra dat er sinds het overlijden van zijn vader maar weinig veranderd is aan diens ondernemingsfilosofie. "Er wordt nog steeds gewerkt volgens het principe van korte lijnen en directe communicatie. Als je iets op je lever hebt, zeg het en blijf er niet mee rondlopen. Wel begin ik steeds meer op mijn vader te lijken. Nogmaals, ik heb veel van hem geleerd, maar van mij had die periode gerust veel langer mogen duren. Het was indertijd duiken en zwemmen. Als ondernemer ben ik een eigenwijs type. Ik probeer altijd van iedere euro twee

euro's te maken. Heb ik iets in mijn hoofd, dan moet je van goede huize komen, wil ik me laten overtuigen dat ik het anders moet zien. Wat in de loop der tijd wel anders is geworden, is dat ik, naast mijn moeders steun, er als rechterhand iemand bij betrokken heb. Mijn vader deed nagenoeg alles in zijn eentje. Zijn motto was dat 'binnen' je geld oplevert en dat 'binnen' je alleen maar centen kost. Nou, daar kijk ik toch iets genuanceerder tegenaan. Anders is ook dat we met het bedrijf verhuisd zijn naar een bedrijfspand in Dronrijp, dat het personeelsbestand is toegenomen, ik inmiddels getrouwd ben en vier kinderen heb. Binnenkort doe ik mee aan de Masterclass 'Sturen op Cijfers'. Mede omdat er ruimte bestaat om met collega-ondernemers te brainstormen over vergelijkbare problematieken, lijkt me dit een leuke opleiding. In de dagelijkse hectiek bestaat daarvoor vaak te weinig tijd. Sowieso wil ik mezelf blijven ontwikkelen via scholing. Daardoor blijf je scherp en volgens mij is dat een absolute *must* om als ondernemer te slagen. Je kunt zeggen dat ik inmiddels mijn draai gevonden heb..." ■

Wist u dat...

Voetbalelclub Real Madrid vorig seizoen met 401,4 miljoen euro de grootste omzet boekte van alle voetbalelubs wereldwijd? Op de tweede plaats staat Barcelona met 365,9 miljoen en derde Manchester United met 327 miljoen. Bayern München staat vierde (289,5 miljoen) en Arsenal vijfde (263 miljoen). De top twintig bestaat in totaal uit twee Spaanse, zeven Engelse, vijf Duitse, vier Italiaanse en twee Franse clubs. Op de twintigste plaats staat Newcastle United met 101 miljoen euro. Beste Nederlandse club was Ajax met een omzet van 62 miljoen.

(ONDERZOEKSBUREAU DELOITTE)

Niveau 4 en KAM

Niveau 4, de Beroepsopleiding Kaderfunctionaris Gespecialiseerde Aannemerij (GA) is de laatste stap uit de doorlopende leerlijn binnen onze bedrijfstak.

De opleiding leidt op voor het diploma Kaderfunctionaris GA, Bitumineus en Kunststof Dakdekken en kent twee uitstroomrichtingen: Calculator/werkvoorbereider en Uitvoerder. Vorig jaar september startte de *pilot* om ervaring met deze nieuwe opleiding te gaan opdoen. Eén van de leeronderdelen is dat de deelnemers in beide uitstroomrichtingen leren om administratieve taken te verrichten en het KAM-beleid op te stellen en uit te voeren (Kwaliteit, Arbeid en Milieu). Het TECTUM-Journaal volgt de verrichtingen van de deelnemers aan deze opleiding. Zo spotten we hen al eens in de e-room van het opleidingscentrum waar TECTUM hen aan de hand van het programma Excel leert om met rekenmodellen te werken die later van pas kunnen komen bij het bepalen van een verkoopprijs of het maken van offertes. Ook zagen we ze terug tijdens een discussiebijeenkomst met de vakbeweging over de crisis. De afgelopen periode legden de leerlingen ondermeer een bezoek af aan twee projecten. Ze deden

dit onder begeleiding van de docent KAM-beleid, Jos Kramer. Aan de hand van een inspectielijst brachten ze onder andere de veiligheid op hoogte in kaart. In algemene zin kan hierover gezegd worden dat de leerlingen letten op de toegankelijkheid van het dak, het gehanteerde valbeveiligingssysteem, persoonlijke beschermingsmiddelen, aanwezigheid blusmiddelen, beschikbaarheid RI&E alsmede op de organisatie van de werkplek. Voorts stelden ze vast of het dakafval milieuverantwoord werd afgevoerd. Van alle bevindingen werd uiteindelijk verslag gedaan. Na het projectbezoek in Zeist werd deze eerste inspectie in het opleidingscentrum tussentijds geëvalueerd. Vervolgens reisde het gezelschap door naar het tweede dakproject in Nieuwegein. Zoals al eerder gemeld, gaat het bij niveau 4 vooralsnog om een *pilot* waarin ervaring met deze nieuwe opleiding wordt opgedaan. Mettertijd zullen deze ervaringen verwerkt worden in definitieve opleidingstrajecten. ■

TECTUM en de Week van het Ambacht

Ambachtelijke beroepen, zoals de dakdekker, zijn onmisbaar in onze maatschappij. De vakkrachten in deze beroepen voeren werkzaamheden uit waar niemand zonder kan. Om het ambachtelijke beroep extra onder de aandacht te brengen wordt van 16 tot en met 20 april 2010 de jaarlijkse 'Week van het Ambacht' georganiseerd.

Daarvan betoonde stylist Maik de Boer zich onlangs een oprechte ambassadeur. "Ambachtelijke beroepen mogen niet uitsterven. Nederland is wereldberoemd geworden om zijn ambachtelijke beroepen. Het is dus goed dat er veel aandacht wordt besteed aan het belang en de kansen van het ambacht." TECTUM neemt actief aan deze week deel. Samen met andere bedrijfstakken worden op verschillende plekken in Nederland *events* georganiseerd waar jongeren op een dynamische wijze kennis maken met interessante opleidingen en beroepen.

Zie-, doe- en informatieactiviteiten daar gaat het om. TECTUM zal herkenbaar aanwezig zijn met opleidingsbegeleiders en leerling-dakdekkers. De Week van het Ambacht wordt georganiseerd op zes plekken: Joure, Groningen, Hengelo, Heerhugowaard, Nieuwegein en Dordrecht. De kick-off is in Joure (Pasteurweg 1/13) op vrijdag 16 april tussen 10.00 en 15.00 uur. Meer informatie, bijvoorbeeld over adressen, data en tijden, is te vinden op de speciale website over de Week van het Ambacht (www.weekvanhetambacht.nl). ■

VOLG EENS EEN MAATWERKCURSUS: ORANJEDAK SCHOOLT IEDEREEN OP MAAT

Oranjedak heeft nagenoeg alle uitvoerders en dakdekkers op het terrein van dakdetaileringen geschoold. In de praktijk van Oranjedak bleken de standaard-detaileringen nogal eens op uiteenlopende wijze te worden uitgevoerd.

Zonder dat hier direct sprake was van 'verkeerd' uitgevoerde dakdetaileringen, ontbrak het Oranjedak wel aan één uniforme werkmethode op dit terrein. Daardoor bleek een uitgevoerd werk soms niet herkenbaar als het werk van Oranjedak. Daarin heeft de onderneming in samenwerking met TECTUM verandering gebracht. Allereerst werden daarvoor de uitvoerders uitgenodigd. In overleg met de docenten van TECTUM werd voor de uitvoering van de meest voorkomende dakdetaileringen één werkmethode afgesproken. In de uitvoering werd deze methode daarna uitvoerig op de dakmallen beproefd. Verspreid over een aantal dagen volgden vervolgens alle 160 dakdekkers van Oranjedak die op dezelfde overeengekomen wijze werden geschoold. In totaal besloeg deze maatcursus twee scholingsdagen. De cursus is onder auspiciën van de BAK georganiseerd. In oktober/november volgt nog een terugkomdag waarin de beste 'Oranjedakker' door de dakrolleverancier in het zonnetje zal worden gezet. ■

Werken in de zon

Ook dit jaar waarschuwt TECTUM u om verstandig in de zon te werken. Langdurige blootstelling aan zonlicht is niet verstandig. Zonder doeltreffende bescherming wordt de kans op allerlei nare huidreacties enorm vergroot. Raadpleeg www.kwf.nl om meer over het werken in de zon te weten te komen of vraag aan de docent, leermeester/begeleidend vakman, voorman of arbovoorlichter hoe u zich het best kunt beschermen. ■

Opleidingslocatie

De zoektocht naar een opleidingslocatie in de regio Rijnmond gaat onverminderd door. Het is bizar dat er tot aan vandaag zo veel panden bezocht zijn die nadien om een of andere reden toch ongeschikt bleken te zijn om als opleidingslocatie te worden ingericht. Zo waren er nog al wat opties die achteraf toch te slecht bereikbaar bleken. Zo was er telkens wat. TECTUM blijft echter volhouden. De aanhouder wint uiteindelijk. ■

Diploma-uitreiking 2010

Natuurlijk wordt de datum 1 juli 2010 met rood in alle agenda's omcirkeld. Dan immers, vindt de befaamde diploma-uitreiking van TECTUM plaats. Vanwege het tienjarig jubileum belooft het dit jaar een zeer bijzonder spektakel te worden. Uiteraard wordt u hierover nog nader op de hoogte gesteld. ■

Opmerkelijk (II)

De helft van alle leerlingen van de hoogste leerweg aan het VMBO (de vroegere MAVO) presteert ver beneden de maat.

Aan het einde van deze opleiding presteren ze bij de luister- en leervaardigheid onder het niveau van de beste leerlingen uit groep 8 van de basisschool. Dat blijkt uit de uitslag van nieuwe didactische toetsen taal en rekenen die door het Cito (Centraal Instituut voor Toetsontwikkeling) zijn afgenomen. Er is op dit moment veel te doen over het reken- en taalniveau van leerlingen op het VMBO. Het onderzoek bevestigt dat lang niet alle ingestelde minimale streefniveaus worden gehaald. Taal en rekenen worden in de vakopleidingen ondermeer aan de orde gesteld in de bundel LLB (Leren, Loopbaan, Burgerschap). Hier brengt TECTUM de leerling-dakdekkers de vaktal bij die zij nodig hebben voor hun beroepspraktijk. Overigens wordt in alle korte cursussen door middel van vaktal met elkaar gecommuniceerd. ■

Arbocatalogus en C1-cursus

Vanaf 1 februari 2010 is de 'Arbocatalogus Platte daken' beschikbaar. Een arbocatalogus is een vrij nieuw fenomeen.

Deze kan worden beschouwd als een naslagwerk en navigatiemiddel op het terrein van arbeidsomstandigheden. De wetgever legt een belangrijke verantwoordelijkheid voor het vormgeven van arbozaken bij werkgevers en werknemers. Ofschoon normen uit de arbowet leidend blijven, mogen sociale partners zelf afspraken maken op welke manier ze aan deze afspraken zullen voldoen. In de dakbedekkingsbranche is dat gebeurd. Maatwerk was daarvoor het sleutelbegrip. Bronnen die gebruikt zijn hebben betrekking op CAO-afspraken, arboconvenant, branche RI&E, *A-blad Platte daken*, beleidsregels en publicaties van de Arbeidsinspectie. In de *Arbocatalogus Platte daken* zijn al die afspraken, in eenvoudig taalgebruik, gebundeld terug te vinden. Overigens is de *Arbocatalogus Platte daken* nog niet af. Het gaat in eerste instantie om de aanpak van fysieke belasting en werkdruk. De uitwerking van de overige risico's is nog in volle gang. De Arbeidsinspectie zal de arbocatalogus hanteren als vertrekpunt voor haar handhavingsbeleid. Het spreekt voor zich dat de C1-cursus 'Gezond en Veilig Werken op het Dak' put uit de inhoud van de recent verschenen Arbocatalogus. ■

Colofon

TECTUM JOURNAAL is een uitgave van TECTUM, Stichting voor Dakvakmanschap

Groningenhaven 4
3433 PE Nieuwegein
tel: (030) 601 81 50
fax: (030) 601 82 89
e-mail: info@tectum.nl
website: www.tectum.nl

Tekst en productie:
Eric Boer Communicatie

Vormgeving/Illustraties:
Marjolein Ruiters Grafisch Ontwerp

Strip:
Mad Dog

(Eind)Redactie en tekstbijdragen:
Karel-Jan Batenburg
Adri de Voest

Redactiesecretariaat:
Ilse Kolsteeg

Oplage:
5.500 exemplaren

Druk:
Drukkerij Van Stiphout

Wist u dat...

FC Barcelona-aanvaller Lionel Messi's werelds best betaalde voetballer is? De Argentijn verdient 33 miljoen euro per jaar en troeft daarmee David Beckham (30,4 miljoen) en Cristiano Ronaldo (30 miljoen) af. Bij de coaches voert InterMilan-trainer José Mourinho met 13 miljoen euro de lijst van grootverdieners aan. Roberto Mancini van Manchester City bezet hier met 12 miljoen euro de tweede plaats.

Bouwwakanties 2010

Het is alweer zo ver. De vakanties zijn bekend!

Maandag 26 juli t/m vrijdag 13 augustus
Regio Noord: Groningen, Friesland, Drente, Overijssel, Noord-Holland, Flevoland met uitzondering van Zeewolde.
Gelderland: Hattem.
Utrecht: Eemnes en Loosdrecht.

Maandag 19 juli t/m vrijdag 6 augustus
Regio Midden: Zuid-Holland, Utrecht met uitzondering van Eemnes en Loosdrecht.
Noord-Brabant: Werkendam, Woudrichem.
Flevoland: Zeewolde.
Gelderland: Aalten, Apeldoorn, Barneveld, Bergh (gemeente Montferland), Berkelland, Brummen, Buren, Culemborg, Dinxperlo, Doetinchem, Echteld, Ede, Elburg, Epe, Ermelo, Geldermalsen, Gorssel, Groenlo, Harderwijk, Heerde, Hengelo (GLD), Hoevelaken, Hummelo en Keppel, Kesteren, Lichtenvoorde, Lienden, Lingewaal,

Lochem, Maurik, Neerijnen, Nijkerk, Nunspeet, Oldebroek, Oude IJsselstreek, Putten, Scherpenzeel, Steenderen, Tiel, Voorst, Vorden, Wageningen, Warnsveld, Wehl, Winterswijk, Zelhem, Zutphen.

Maandag 2 augustus t/m vrijdag 20 augustus
Regio Zuid: Zeeland, Limburg, Noord-Brabant met uitzondering van Werkendam en Woudrichem.
Gelderland: Ammerzoden, Angerlo, Arnhem, Bemmelen, Beuningen, Brakel, Didam (gemeente Montferland), Dodewaard, Doesburg, Druten, Duiven, Groesbeek, Hedel, Heerewaarden, Heumen, Kerkwijk, Maasdriel, Millingen aan de Rijn, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Rijnwaarden, Ubbergen, Valburg, Westervoort, West Maas en Waal, Wijchen, Zaltbommel, Zevenaar. ■